

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA

Strategija razvoja

Grad Novigrad-Cittanova

MICRO projekt d.o.o.

Stepinčeva 38, 21 311 Stobreč

Tel: 021 555 400

Fax: 021 555 419

www.microgrupa.com

Split, 25. veljače 2010.godine

SADRŽAJ

1. POVEZNICE S REGIONALNIM OPERATIVNIM PROGRAMOM ISTARSKE ŽUPANIJE	4
2. SUDIONICI IZRADE STRATEGIJE RAZVOJA.....	7
3. UTVRĐIVANJE CILJEVA	8
3.1. <i>STRATEŠKI CILJ 1 - RAZVIJENI ODRŽIVI TURIZAM</i>	8
3.1.1. Daljnja izgradnja infrastrukture	8
3.1.2. Očuvanje i prezentacija kulturne i prirodne baštine	9
3.2. <i>STRATEŠKI CILJ 2 - OČUVANA TRADICIJA RIBARSTVA, RAZVIJENA POLJOPRIVREDA I MALA PRIVREDA</i> .	10
3.2.1. Očuvanje tradicije ribarstva te razvoj poljoprivrede	10
3.2.2. Razvoj male privrede	10
3.3. <i>STRATEŠKI CILJ 3 - VISOKA RAZINA KVALITETE ŽIVOTA GRAĐANA</i>	11
3.3.1. Daljnje unaprjeđenje odgoja, obrazovanja, sporta i rekreacije, stvaralaštva i kreativnosti	11
3.3.2. Razvoj zdravstvene, socijalne infrastrukture te osiguravanje sigurnosti građana	12
4. STRATEGIJA RAZVOJA GRADA NOVIGRADA-CITTANOVA 2010.-2014.	13
5. MJERE I PROJEKTI	18
5.1. <i>RAZVOJNE SMJERNICE</i>	18
6. PROVEDBENE ODREDBE	20
6.1. <i>OPERATIVNI PLAN ZA RAZDOBLJE OD 2010. - 2014.</i>	20
6.1.1. Struktura obrazaca razvojnih mjera	20
6.1.2. Lista razvojnih mjera	23
7. POSTUPAK PRAĆENJA PROVEDBE I REZULTATA.....	26
7.2. <i>UVOD</i>	26
7.3. <i>ODGOVORNOST ZA PROVEDBU PUR-A</i>	28
7.3.1. Postupci upravljanja	28
7.3.2. Praćenje i ocjenjivanje	28
7.3.3. Organizacija i jamčenje tijeka informacija i razmjene informacija	29
8. ZAKLJUČAK	30
9. POPIS TABLICA I SLIKA.....	31

1. POVEZNICE S REGIONALNIM OPERATIVNIM PROGRAMOM ISTARSKE ŽUPANIJE

Članovi radne skupine Grada Novigrada-Cittanova su se pri izradi Programa ukupnog razvoja svojeg Grada vodili Regionalnim operativnim programom¹ Istarske županije, te su izrađeni temelji PUR-a na spomenutom dokumentu višeg reda.

Vizija razvoja Istarske županije nastala je na temelju SWOT analize županije u kojoj su jasno vidljivi potencijali i jakosti županije koje treba u potpunosti iskoristiti. SWOT analiza prikazala je i slabosti županije, koje predstavljaju izazov s kojim će se u narednom periodu suočiti. Županijska radna skupina i Partnerski odbor dogovorno su formulirali viziju koja bi se trebala kretati u smjeru razvoja gospodarskog sektora, uključujući turizam, ribarstvo i poljoprivredu, putem uklanjanja prepreka za njihov razvoj i iskorištavajući potencijale, ali pazeći pri tom na moguće učinke na okoliš.

Također, da bi se omogućio razvoj koji je prilagođen specifičnostima Istarske županije, treba se usredotočiti na razvoj zajedničkog duha i poticanje međusektorske suradnje, odnosno na proces prepoznavanja ključnih pitanja regionalnog razvoja od samih članova zajednice. Takav vid direktnog sudjelovanja zajednice osigurat će unapređenje socijalnih i društvenih uvjeta, što zajedno vodi ka porastu kvalitete života. Ciljevi koji se žele u narednom razdoblju ostvariti imaju jednaku važnost i definirani su na način da se uspostavi ravnoteža između svih sektora. Kroz definirane ciljeve nastoji se slabosti preslikati u jakosti i potencijale.

Regionalni operativni program **Istarske županije** ima četiri glavna strateška razvojna cilja:

- **CILJ 1: Konkurentno gospodarstvo**

Konkurentnost je glavni gospodarski cilj svakog nacionalnog i/ili regionalnog gospodarstva, odnosno gospodarskog subjekta. Istarska županija se ovim ROP-om, imajući na umu svoje snage i mogućnosti, opredjeljuje za multisektorski razvoj s glavnim naglaskom na čiste industrije, turizam i autohtonu poljoprivredu. U vezi s takvim odabirom, postizanje konkurentnosti podrazumijeva ponajprije daljnje poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva i stvaranje preduvjeta za ulaganje u gospodarstvo; stalno nastojanje oko primjene i razvoja suvremenih tehnologija, inovacija i znanja – posebno informacijskih i komunikacijskih; restrukturiranje i repozicioniranje turističkog gospodarstva na način koji će ga učiniti globalno prepoznatljivim i produžiti „sezonu“ na veći dio godine; organiziranje poljoprivrede i ribarstva u sektor koji proizvodi visokokvalitetne/autohtone/ prepoznatljive/ brendirane proizvode; dosljedan odabir „čistih“ novih industrija i integracija brige za okoliš u postojeće industrije – sve s ciljem nadilaženja mogućeg konflikta s opredjeljenjem za turizam i proizvodnju „zdrave“ hrane.

¹ PUR-Program ukupnog razvoja.

- **CILJ 2: Razvoj ljudskih resursa i visok društveni standard**

U vrijeme kad je „konkurentnost zasnovana na znanju, visokoj tehnologiji i inovacijama“ postala opće mjesto razvojnih strategija, razvoj ljudskih resursa podrazumijeva ponajprije pojačano ulaganje u obrazovanje – u svim njegovim fazama: od osnovnoškolskog, preko strukovnog, do visokoškolskog; stalno osvješćivanje važnosti i osiguranje preduvjeta za cjeloživotno učenje te stalnu prilagodbu obrazovnih programa potrebama postojećeg i planiranog gospodarstva. Takvo obrazovanje najbolji je način za dugoročno osiguravanje visoke/pune zaposlenosti, uz pretpostavku da na svim razinama postoje i da se koriste znanja i iskustva u upravljanju razvojem.

Učinkovito upravljanje otporno na slučajne i namjerne pogreške zahtijeva visoku razinu participacije, a to je moguće samo u uvjetima razvijenog civilnog društva. Konačno, visok društveni standard nije zajamčen ako se zajednica kao cjelina svjesno ne opredijeli za visok stupanj zdravstvene i socijalne zaštite.

- **CILJ 3: Uravnotežen i održiv razvoj**

Opredjeljenje za ekološki održiv razvoj sve je manje pitanje izbor, a sve više kratkoročna nužnost jer su granice nakon kojih su posljedice nepopravljive ili vrlo teško popravljive sve bliže i sve ih se brže i lakše doseže.

U kontekstu Istarske županije, uravnotežen i održiv razvoj podrazumijeva ponajprije prostorno uravnoteživanje i smanjivanje postojećih razvojnih pritisaka i trendova njihovim strožim usmjeravanjem i ograničavanjem u obalnom području, a poticanjem i osmišljavanjem u prostoru unutrašnjosti poluotoka. Osim toga, očuvanje okoliša u uvjetima suvremenog standarda i načina življenja i potrošnje zahtijeva osiguranje kvalitetne infrastrukture – prvenstveno sustava gospodarenja otpadom te sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

- **CILJ 4: Prepoznatljivost istarskog identiteta**

Osim što je ključan element samobitnosti, identitet u globaliziranom svijetu sve više postaje i vrlo važan razvojni resurs. Istarski identitet i trenutačno nije dovoljno prepoznatljiv, a uključivanje „prepoznatljivosti identiteta“ među strateške razvojne ciljeve podrazumijeva njegovo dodatno osvješćivanje i razvoj, prvenstveno putem istraživanja, očuvanja i održivog korištenja biološke/krajobrazne i kulturne baštine u funkciji razvoja te poticanja multikulturalizma, povijesnog temelja željenog jedinstva tradicije i otvorenosti. Njegovanje istarskog identiteta i njegove prepoznatljivosti podrazumijeva i poticanje kulturnih i obrazovnih aktivnosti raznolikih segmenata kulturnog života, te poticanje međužupanijske, međuregionalne i međunarodne kulturne i obrazovne suradnje, kao i suradnje s više kulturnih skupina ali i regija pri provedbi multikulturalnih projekata, u skladu sa županijskim razvojnim prioritetima.

Nakon definiranja vizije i razvojnih ciljeva Županijska radna skupina i Regionalni partnerski odbor su zajednički radili na izradi općeg okvira ROP-a koji se sastoji od: Strategije, ključnih prioriteta i mjera, kriterija za odabir projekata i razvojnih projekata.

Strategija ROP-a u javnom sektoru implicira uspostavu okruženja koje će kroz ključne infrastrukturne projekte omogućiti i poticati razvoj privatnog sektora koji ostvaruje prihode i promicati rast dinamičnog i demokratskog civilnog društva. Javni će se sektor i sam mijenjati pri izgradnji ovakvog okruženja. Doći će do institucionalnog jačanja koje će omogućiti županiji i JLS da u budućnosti efektivno i učinkovito upravljaju razvojem i s vremenom unapređuju ROP.

Program ukupnog razvoja Grada Novigrada-Cittanova uvelike se oslanja na smjernice iz ROP-a. Jedino se usklađenošću planiranja na višim i nižim razinama mogu postići sinergijski efekti koji će potom polučiti priželjkivane rezultate i ostvariti kvalitetan razvoj Grada.

Stoga su postavljeni strateški ciljevi razvoja Grada Novigrada-Cittanova:

1. **Održivi razvoj turizma,**
2. **Razvoj malog gospodarstva, ribarstva i poljoprivrede,**
3. **Podizanje razine kvalitete života.**

2. SUDIONICI IZRADE STRATEGIJE RAZVOJA

Kako bi se postigli najbolji rezultati pri izradi Programa ukupnog razvoja Grada Novigrada-Cittanova, korištena je participativna metoda po kojoj surađuju radna skupina jedinice lokalne samouprave i tim djelatnika zaduženih za izradu PUR-a iz konzultantske kuće MICRO projekt d.o.o. koja je bila angažirana od strane Grada Novigrada-Cittanova.

Radnu skupinu su sačinjavali lokalni stručnjaci pod stručnim vodstvom konzultantice Ivane Bujas Rupić, a održanom radnom skupinom generirano je 35 razvojnih mjera.

Subjekti koji su relevantni za postavljanje i određivanje strateškog plana i koji su sudjelovali u kreiranju smjernica razvoja kroz prijedloge prioriternih projekata navesti će se slijedećim popisom (članovi će se popisati abecednim redom):

1. Ante Milos, Gradonačelnik Grada Novigrada-Cittanova;
2. Davora Parmać, ravnateljica OŠ Rivarela;
3. Elio Poropat, predstavnik Udruge gljivara;
4. Goran Travaš, direktor Istarskog vodovoda;
5. Igor Kocijančić, predstavnik Udruge poljoprivrednika;
6. Ines Mika, ravnateljica Doma umirovljenika;
7. Ivica Martinis, predstavnik komunalnog poduzeća;
8. Ketrin Miličević Mijošek, ravnateljica muzeja;
9. Korado Korlević, zaštita okoliša i ekologija;
10. Mirjana Andrilović, ravnateljica vrtića;
11. Paola Legovich Hrobat, gradska vijećnica;
12. Reuf Šerbečić, gradski vijećnik;
13. Sandra Rugani Kukuljan, pročelnica komunalnog odjela;
14. Sonja Šikanić, doktorica;
15. Valter Dragolin, direktor Hrvatske elektroprivrede;
16. Vesna Ferenac, direktorica Turističke zajednice;
17. Vladimir Torbica, pročelnik Istarske županije;
18. Zrinka Bokulić, direktorica tvrtke Laguna Novigrad d.d..

Strategija razvoja je proizašla iz brojnih prijedloga i rasprava radne skupine koje su u konačnici urodile ovim dokumentom. *Ovom prilikom zahvaljujemo svima koji su doprinijeli stvaranju ovog važnog dokumenta za Grad Novigrad-Cittanova.*

3. UTVRĐIVANJE CILJEVA

Radionice koje su održane u listopadu 2009. godine u Gradu Novigradu-Cittanova bile su posvećene upravo problemima i ciljevima koji su se iz njih mogli izvesti. Sudionici, odnosno dvadeset predstavnika različitih interesnih skupina raspravljali su o snagama Grada koje treba pojačati i iskoristiti, slabostima koje treba prevladati, prilikama koje treba iskoristiti te prijetnje koje treba izbjeći.

Slijedeći viziju razvoja Grada Novigrada-Cittanova na tim radionicama zacrtana su tri strateška cilja, svaki s dva prioriteta koja će osigurati daljnji razvoj Grada u budućnosti.

Mjere vezane za svaki cilj prikazane su u poglavlju Strategija razvoja Grada Novigrada-Cittanova, a detaljna analiza mjera prikazana je u Prilogu 2– Mjere razvoja.

3.1.Strateški Cilj 1 – Razvijeni održivi turizam

Prvi strateški cilj Grada Novigrada-Cittanova je razvijeni održivi turizam obzirom da je na području Istre turizam najrazvijeniji u odnosu na cijelu RH te da je grad Novigrad-Cittanova jedna od značajnijih turističkih destinacija na području Istarske županije što potvrđuju i nagrade koje je Grad primio u domeni turizma.

Kvalitetna prometna povezanost i prepoznatljivost Grada kao atraktivne turističke destinacije od strane glavnih europskih emitivnih središta dodatno doprinose razvoju turizma. Kako bi se turizam nastavio razvijati u željenom smjeru te kako bi se olakšalo upravljanje kulturnom i prirodnom baštinom te potrebnom turističkom infrastrukturom ovaj cilj je podijeljen na dva prioriteta.

3.1.1. Daljnja izgradnja infrastrukture

Komunalna infrastruktura je temelj za kvalitetno funkcioniranje Grada prema gospodarskim, ekološkim i socijalnim kriterijima.

U nju se ubrajaju ceste, javne površine, cestovna rasvjeta, vodovod i kanalizacija, telekomunikacija, energetska i druga infrastruktura koja služi svim građanima i poduzetnicima grada koji se njome svakodnevno služe.

Grad Novigrad-Cittanova ima brojne prilike koje treba iskoristiti, a odnose se na realizaciju potrebne infrastrukture:

- Uvođenje sustava plinifikacije cijele Istre pa time i grada Novigrada-Cittanova;
- Pojačanje snage trafostanice radi bolje opskrbe Grada električnom energijom;
- Ubrzani proces prostornog planiranja na svim razinama;
- Korištenje vanjskih fondova za korištenje nekonvencionalnih izvora energije.

Razvoj turizma moguć je samo uz stvaranje klime koja podupire inicijativu za osiguranje adekvatne infrastrukture koja predstavlja jedan od temeljnih preduvjeta za razvoj turizma.

Kvalitetna infrastruktura u tome smislu bi osigurala određene predispozicije koje bi kompletnu turističku ponudu mogle podići na višu razinu.

Ovaj cilj postavljen je na temelju znanja o tome da je osiguranje kapitalnih investicija u komunalnu opremljenost neophodno kako za privlačenje budućih infrastrukturnih ulaganja tako i za razvijeni turizam.

S obzirom na turističku opredijeljenost Grada Novigrada-Cittanova, opterećenje infrastrukture je u ljetnim mjesecima mnogo veće nego ostatkom godine. Razlog tome je prilikom turista i zadovoljavanje njihovih potreba. Stoga, svaka izgradnja, rekonstrukcija, obnavljanje i adaptacija na infrastrukturi može se smatrati izravnim poboljšanjem turističke ponude.

3.1.2. Očuvanje i prezentacija kulturne i prirodne baštine

Kulturno spomenička baština Grada Novigrada-Cittanova ogleda se kako u materijalnim tako i u nematerijalnim dobrima. Očuvanje kulturne baštine značajno je za preživljavanje raznih tradicija koje su obilježene različitim vjerskim običajima i kulturnim manifestacijama.

Očuvanje kulturne baštine potrebno je njegovati, jer samo tako će mlađe generacije osjetiti važnost i privlačnost prema mjestu u kojem žive. Njegovanje tradicije prenijeti će duh davnina i omogućiti identifikaciju s vrijednostima koje su nekad bile vrlo značajne.

Prednosti koje Grad Novigrad-Cittanova može iskoristiti zaštitom i očuvanjem kulturne baštine su mnogobrojne. Bogato kulturno naslijeđe grada Novigrada-Cittanova, brojna zaštićena kulturna dobra i brojna arheološka nalazišta te tradicionalne manifestacije prilike su Grada Novigrada-Cittanova za povezivanje kulture i turizma te povezivanje s drugim regijama i državama na bazi uključivanja kulture u turistički proizvod.

Povezivanje turističke ponude priobalja i zaleđa Istre te valoriziranje prirodne baštine u turističke svrhe (prema principima održivog turizma) uz pojačanu promidžbu prirodne i kulturne baštine pridonijeti će ostvarenju vizije Grada Novigrada-Cittanova.

Problemi s kojima se Grad susreće su propadanje kulturnih spomenika radi utjecaja čovjeka i prirode te devastacija prirodne baštine uslijed nemara ili neznanja.

Svrha zaštite okoliša također je usmjerena prema poboljšanju turističke ponude i održivog razvoja turizma. Jedan od najvećih problema je otpad, tj. problematika odlagališta, prikupljanja, sortiranja i reciklaže te ponovnog korištenja otpada. Rastom gospodarskih aktivnosti, broja stanovnika i turista, povećava se problem otpada koji zagađuje okoliš. Može se reći da je veliki dio problematike vezane uz otpad povezan s nepostojanjem Plana gospodarenja otpadom Grada Novigrada-Cittanova koji bi osigurao plansko rješenje ovakvog problema.

3.2. Strateški Cilj 2 - Očuvana tradicija ribarstva, razvijena poljoprivreda i mala privreda

Da bi se osigurao razvoj gospodarstva u Gradu Novigradu-Cittanova postoji potreba za stvaranjem svih potrebnih preduvjeta koji su nužni za normalno funkcioniranje gospodarskih djelatnosti, a naročito onih koje imaju dugogodišnju tradiciju. Strateški cilj Grada Novigrada-Cittanova ima dva definirana prioriteta.

3.2.1. Očuvanje tradicije ribarstva te razvoj poljoprivrede

Područje Grada Novigrada-Cittanova ima dugogodišnju pomorsku i poljoprivrednu tradiciju te veliki potencijal za razvoj poljoprivrede i ribarske djelatnosti.

Da bi se očuvala tradicija ribarstva i daljnji uvjeti za razvoj poljoprivrede na području Grada potrebno je usmjeriti napore ka razvoju cjelogodišnje turističke ponude koja će biti glavni kanal kojim će se proizvodi poljoprivrede i ribarske djelatnosti usmjeriti do svojeg krajnjeg tržišta. Najvažniji element svakog proizvoda je njegova dodana vrijednost, a dodana vrijednost ribarskih i poljoprivrednih proizvoda najveća je kada je dio turističke ponude. Turistička opredijeljenost Grada Novigrada-Cittanova pruža se kao idealna mogućnost za plasman autohtonih proizvoda.

Razvoj poljoprivrede uvelike je povezan s razvojem turizma. Poljoprivredna proizvodnja usko je vezana s turističkom potražnjom u sezoni, stoga treba imati na umu činjenicu da je upravo poljoprivredna proizvodnja potencijal koji treba iskoristiti za stvaranje dodane vrijednosti domaćih proizvoda kroz turizam. Blaga mediteranska klima pogodna je za uzgoj raznovrsnih poljoprivrednih kultura koji su tradicijski pristutni na ovom području već stoljećima.

Modelima poticaja, suradnje i osiguranjem potrebne poduzetničke infrastrukture, moguće je utjecati na daljnji razvoj obrtničke i poduzetničke djelatnosti koja se odnosi na ribarstvo i poljoprivredu na području Grada.

3.2.2. Razvoj male privrede

Prema vladi RH, odnosno Programu poticaja malog i srednjeg poduzetništva malo i srednje poduzetništvo se smatra pokretačkom snagom hrvatskog gospodarstva. To bi značilo da malo i srednje poduzetništvo mora biti izvor konstantnih inovacija, razvoja i istraživanja, usavršavanja radne snage i sl..

Obzirom na strukturu najvažnijih djelatnosti u gradu Novigradu-Cittanova, od kojih su najdominantnije turizam, građevinarstvo, proizvodnja, poljoprivreda, ribarstvo i druge uslužne djelatnosti, važno je osigurati sve potrebne preduvjete za daljnji razvoj male

privrede, naročito s naglaskom na navedene djelatnosti koje čine okosnicu sadašnjeg i budućeg razvoja privrede na području grada.

Mala privreda direktno je vezana za gospodarski razvoj grada u budućnosti jer će ona biti glavni pokretač svih poduzetničkih aktivnosti. Podaci o porastu poduzetnika zadnjih nekoliko godina kao i podaci o smanjenju nezaposlenosti na području grada Novigrada-Cittanova dokazuju činjenicu da se grad razvija zahvaljujući poticanju i unaprjeđenju poduzetničke djelatnosti, naročito malih i srednjih poduzeća koji su glavni pokretači gospodarskog napretka.

3.3. Strateški Cilj 3 - Visoka razina kvalitete života građana

Pojam kvalitete života odnosi se na razvoj obrazovanja, sporta, rekreacije, zdravstvenih i socijalnih programa te drugih aktivnosti koje poboljšavaju život lokalne zajednice. Civilno društvo kao posljedica razvoja društvene infrastrukture ima mnogo teoretskih definicija. Ono je jedan od elemenata trodijelnog okvira koji čine država (županija, jedinica lokalne samouprave i dr.), ekonomija i civilno društvo. Civilno društvo sastoji se od akcija građana, pojedinačno i zajedno, usmjerenih poboljšanju svoje zajednice i društva.

Strateški cilj visoke razine kvalitete života građana Grada Novigrada-Cittanova sastoji se od dva prioriteta.

3.3.1. Daljnje unaprjeđenje odgoja, obrazovanja, sporta i rekreacije, stvaralaštva i kreativnosti

Obrazovanje stanovništva je proces u koji je potrebno kontinuirano ulagati, a rezultati će se pojavljivati tek nakon određenog razdoblja. Obrazovanje se odnosi na osnovno, srednje i visoko školstvo.

Problemi s kojima se Grad Novigrad-Cittanova susreće u domeni obrazovanja su: neusklađenost s Državnim pedagoškim standardom (koji podrazumijeva broj i veličinu adekvatnih prostorija, opremu, broj učenika u razredu), nedostatak učionica i potrebne opreme, nepostojanje područnog odjela vrtića u naselju Stancijeta, nepostojanje sustava cjelodnevne nastave, nepostojanje srednje škole i visokih učilišta na području grada i sl..

Prilike za Grad Novigrad-Cittanova su razvoj dodatnih aktivnosti kojima će se usmjeravati mlade u tehnička, prirodna i znanstvena polja obrazovanja te ih poticati raznim programima kao što je stipendiranje srednjoškolaca i studenata Grada Novigrad-Cittanova.

Sport je značajan za rekreaciju i odmor stanovništva od svakodnevnice. U Gradu Novigradu-Cittanova postoji kvalitetan športski potencijal, odnosno veliki broj sportskih udruga i klubova, međutim kao i na cjelokupnom području države, javlja se nedostatak potrebnih financijskih sredstava.

Najveći problemi po pitanju razvoja sporta na području Grada identificirani su u nedostatku stručnog kadra te u nedovoljnom broju športskih objekata, terena i bazena. Osnovni problem s kojim se susreće Grad Novigrad-Cittanova je nedostatak stručnih i školovanih trenera.

Promocijom i razvojem sportskog turizma koji će biti temeljen na novoj sportskoj infrastrukturi te uređenje i prilagodba dječjih igrališta ovisno o starosnoj strukturi korisnika utjecati će na povećanje razine kvalitete sportskih i rekreacijskih sadržaja na području Grada

3.3.2. Razvoj zdravstvene, socijalne infrastrukture te osiguravanje sigurnosti građana

Kao i na području cjelokupne Republike Hrvatske zdravstvo predstavlja jedno od značajnih problema. Razlozi su brojni, jer zdravstvena djelatnost je neprofitna djelatnost i cijela zdravstvena zaštita treba biti raspoloživa svakom građaninu RH. Na koji način, to ovisi o financijskoj moći, ali i spremnosti i razumijevanju lokalne politike za potrebe i probleme zdravstvene zaštite. Socijalna skrb predstavlja jedan od temelja civilizacijskih tekovina te se uspostava socijalnog društva smatra jednim od prioritarnih ciljeva ove strategije razvoja.

Područje Grada Novigrada-Cittanova raspolaže ambulantom koja svojim djelovanjem pokriva cijelo područje Grada, domom za starije i nemoćne osobe koji pokriva i druge JLS-ove, dvjema stomatološkim ordinacijama, ljekarnom, trima ordinacijama opće medicine i medicinsko-biokemijskim laboratorijem.

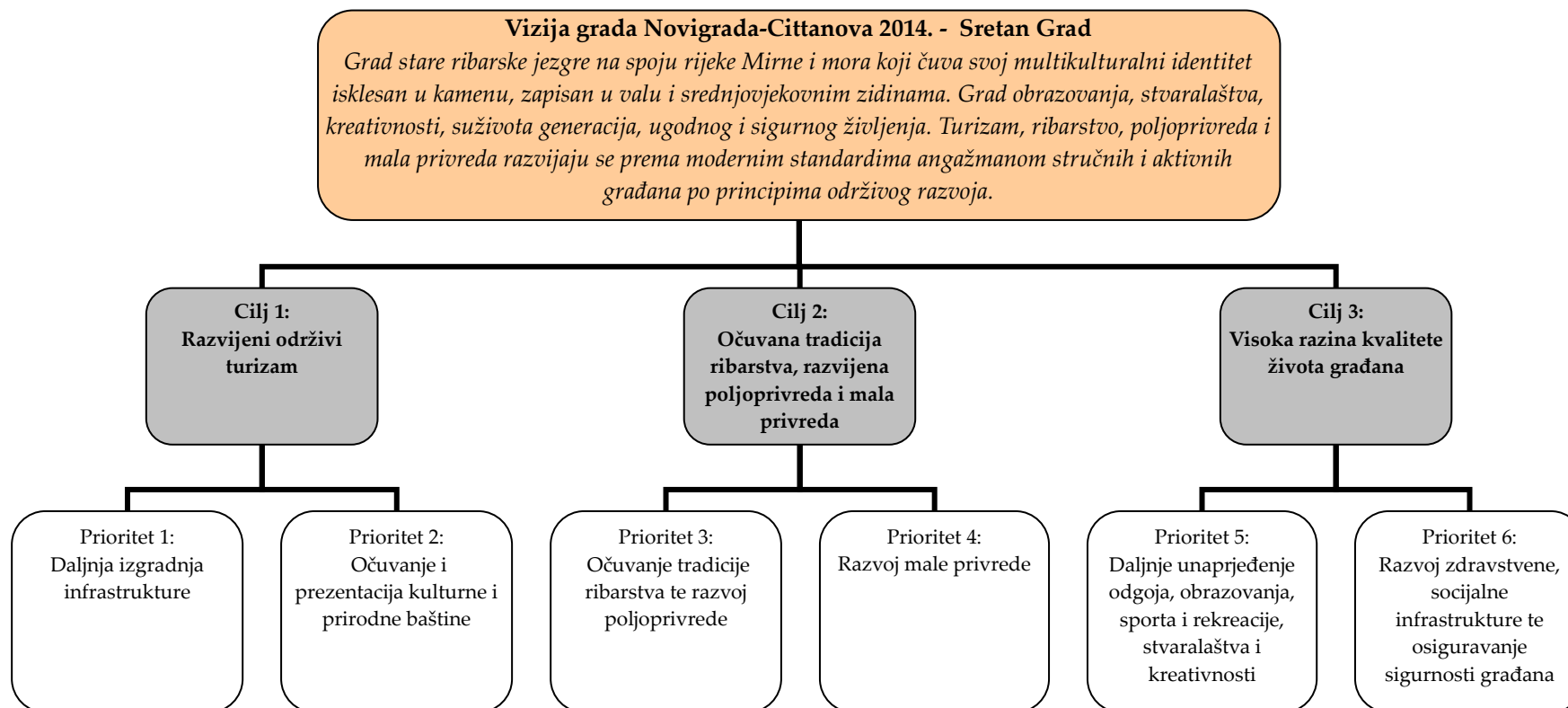
Problemi s kojima se Grad susreće po pitanju zdravstva i socijalne skrbi su velika udaljenost do bolnica ali i nedostatak turističkih ambulanti kada su povećane potrebe za istima u vrijeme ljetne sezone uslijed većeg priljeva ljudi u Grad.

Na području Grada nema dovoljno stručnog kadara, odnosno osoblja za rad u zdravstvenim institucijama te je potrebno osigurati osnovnu medicinsku aparaturu i povećati kapacitete doma za starije i nemoćne osobe.

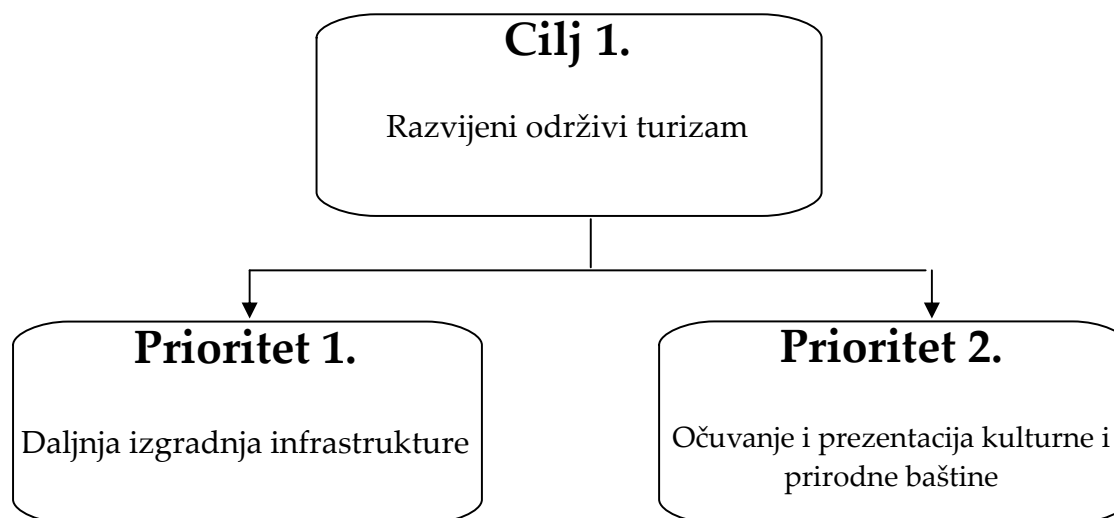
Omogućavanjem još boljih uvjeta zdravstvene i socijalne skrbi na području Grada Novigrada-Cittanova osigurati će se temeljni preduvjeti za unaprjeđenje kvalitete života lokalne zajednice.

4. STRATEGIJA RAZVOJA GRADA NOVIGRADA-CITTANOVA 2010.-2014.

Slika 1. Strategija razvoja Grada Novigrada-Cittanova

Slika 2. Cilj 1. Razvijeni održivi turizam

CILJ 1.: Razvijeni održivi turizam

Prioritet 1. Daljnja izgradnja infrastrukture

MJERA 1. Rekonstrukcija infrastrukture stare jezgre

MJERA 2. Izgradnja 2. faze pročištača

MJERA 3. Izgradnja komunalne garaže

MJERA 4. Komunalna infrastruktura - naselje Novi Benedikt, naselje Fakinija, naselje St. Roželo, naselje DPU Marketi i stambena zona Vidal

MJERA 5. Plinifikacija grada

MJERA 6. Sanacija odlagališta građevinskog otpada Salvela u reciklažno dvorište

MJERA 7. Uređenje partera i javne rasvjete glavnog trga povijesne jezgre

MJERA 8. Uređenje partera i javne rasvjete oko luke Mandrač

MJERA 9. Centralna gradska energana na bio masu

MJERA 10. Eko gradski prijevoz

MJERA 11. Gradski WLAN

MJERA 12. Prelazak 10kV mreže na 20kV napon

MJERA 13. Promocija mogućnosti izgradnje nove turističke zone - Turističko naselje Pineta-Kastanija

MJERA 14. Biciklistička i pješačka staza Novigrad-Dajla, uređenje i signalizacija

MJERA 15. Info staze u starogradskoj jezgri

MJERA 16. Zajednički projekt sa susjednim JLS-ovima - koncesija za panoramsku turističku vožnju autobusom

MJERA 17. Uređenje plaža na području Karpinjan-Mareda

MJERA 18. Obnova i dogradnja gradske tržnice

Prioritet 2. Očuvanje i prezentacija kulturne i prirodne baštine

MJERA 19. Dogradnja Muzeja austrougarske mornarice i ribarstva

MJERA20. Uređenje ornitološkog rezervata Antenal-Mirna sa znanstvenim centrom i centrom za posjetitelje

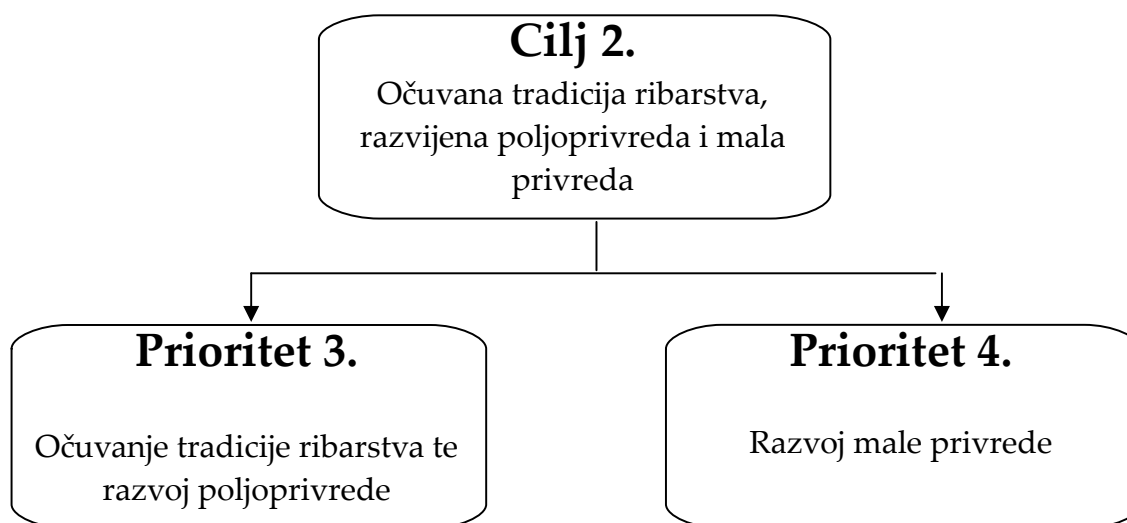
MJERA 21. Rekonstrukcija zgrade Pučkog otvorenog učilišta u Multimedijalni centar

MJERA 22. Sanacija spomenika kulture – gradska lođa

MJERA 23. Kultura u Novigradu (Muzej ribarstva)

MJERA 24. "CivitA(R)S nova" - multimedijalni projekt

Slika 3. Cilj 2. Očuvana tradicija ribarstva, razvijena poljoprivreda i mala privreda

CILJ 2.: Očuvana tradicija ribarstva, razvijena poljoprivreda i mala privreda

Prioritet 3. Očuvanje tradicije ribarstva te razvoj poljoprivrede

MJERA 25. Navodnjavanje poljoprivrednih površina

MJERA 26. Nastavak projekta raspolaganja poljoprivrednim zemljištem

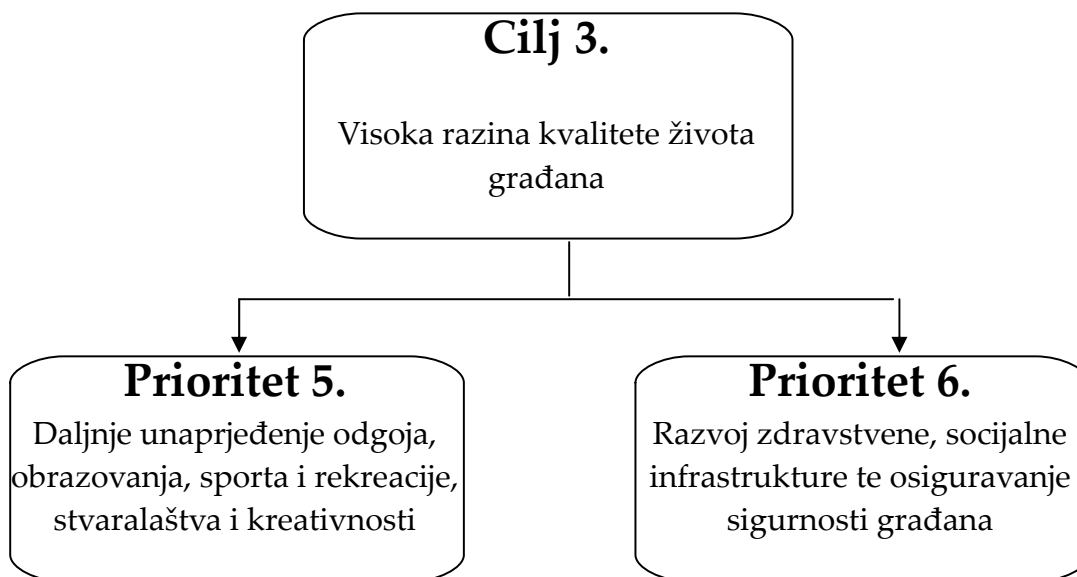
MJERA 27. Potpora osnivanju zadruga vinara i maslinara

MJERA 28. Staze kroz maslinike i vinograde

Prioritet 4. Razvoj male privrede

MJERA 29. Komunalna infrastruktura Radna zona Vidal

Slika 4. Cilj 3. Visoka razina kvalitete života građana

CILJ 3.: Visoka razina kvalitete života građana

Prioritet 5. Daljnje unaprjeđenje odgoja, obrazovanja, sporta i rekreacije, stvaralaštva i kreativnosti

MJERA 30. Dogradnja osnovne škole Rivarela

MJERA 31. Dogradnja dječjeg vrtića Tičići

MJERA 32. Uređenje i opremanje dječjih igrališta prema dobnom uzrastu

Prioritet 6. Razvoj zdravstvene, socijalne infrastrukture te osiguravanje sigurnosti građana

MJERA 33. Sustav odvojenog prikupljanja otpada u domaćinstvima

MJERA 34. Mreža kućne pomoći i njege na lokalnoj razini

MJERA 35. Poticana stanogradnja

5. MJERE I PROJEKTI

5.1. Razvojne smjernice

Za gospodarski i opći napredak grada Novigrada-Cittanova potrebno je uskladiti nekoliko važnih elemenata od kojih su najvažniji financijski, ljudski i prostorni resursi.

Grad Novigrad-Cittanova svojim izborom vizije i strateških ciljeva jasno naglašava strategiju koja će biti bazirana na temeljima održivog razvoja s unaprjeđenjem svih oblika infrastrukture koja će moći biti nositelj održive turističke ponude koja će svoje temelje graditi na korištenju i očuvanju tradicije poljoprivrede i ribarstva. Jedna od razvojnih smjernica Grada Novigrada-Cittanova je povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva kroz stvaranje potrebne društvene infrastrukture što će također utjecati i na privlačenje novog stanovništva ali i osigurati veću kvalitetu života lokalne zajednice.

Razvoj gospodarske cjeline Grada mora biti usmjeren prema zaštiti životne sredine koja se treba temeljiti na poveznici s ekonomskim i socijalnim razvojem.

To znači da održivi razvoj osigurava:

- *Socijalne zahtjeve – potrebne za razvoj lokalne zajednice,*
- *Gospodarske zahtjeve – potrebne za ekonomski rast i razvoj ,*
- *Ekološke zahtjeve – potrebne za održivo korištenje prirodnih resursa.*

Slika 5. Održivi razvoj

Izvor: <http://www.bhwoodex.com/images/OdrziviRazvoj/odrzivi-razvoj,str.jpg>

U svrhu ostvarenja vizije i zadanih strateških ciljeva Grad Novigrad-Cittanova slijediti će sljedeće smjernice:

- Osigurati će stvaranje potrebne infrastrukture u cilju razvoja održivog turizma na području grada te će se u tu svrhu pravovremeno pripremati projekti kako bi se stvorili svi potrebni infrastrukturni preduvjeti za još kvalitetniji razvoj turističke djelatnosti. Također će se usmjeriti naporu u očuvanje i adekvatno gospodarsko korištenje prirodne i kulturne baštine grada Novigrada-Cittanova;
- Poticati će daljni razvoj privrede i tradicionalne poljoprivredne proizvodnje kroz mjere očuvanja poljoprivrednog zemljišta i razvoja udruga koje će svoje aktivnosti usmjeriti ka očuvanju autohtone proizvodnje kraja;
- Grad Novigrad-Cittanova će nastojati poboljšati uvjete života građana podizanjem razine zdravstvene zaštite, socijalne skrbi te stvarajući bolje uvjete za obrazovanje stanovništva.

Razvojna politika Grada Novigrada-Cittanova realizirati će se razvojnim mjerama koje treba provesti u planiranom razdoblju od 2010. do 2014. godine.

6. PROVEDBENE ODREDBE

6.1. Operativni plan za razdoblje od 2010. – 2014.

Operativni plan obuhvaća sve definirane razvojne projekte čija je realizacija predviđena kroz srednjoročno razdoblje od 2010. do 2014. godine.

Razvojni projekti se, kao što je već pojašnjeno, mogu nalaziti u tri različite faze:

- **Projekt prijedlog,**
- **Razvojna mjera i**
- **Projekti u provedbi.**

Unutar ovog dijela dokumenta prikazati će se operativni plan definiranih razvojnih mjera te projekata u provedbi.

6.1.1. Struktura obrazaca razvojnih mjera

U daljnjem tekstu opisana je struktura obrazaca razvojnih mjera koji se nalaze u prilogu. Dana su objašnjenja radi lakšeg praćenja dokumenta, izbjegavanja nesporazuma i snalaženja u pojedinim razvojnim mjerama. Razvojna mjera identična je za sve jedinice lokalne samouprave na području Jugoistočne Europe radi lakše međusobne usporedbe i mogućnosti umrežavanja.

- **NAZIV MJERE**

Naziv razvojne mjere.

- **OSNOVNI PODACI O LOKACIJI**

1. **NUTS I** - Hijerarhijski sustav klasifikacije teritorija EU-a uspostavljen od strane Statističkog ureda Europske unije u suradnji s nacionalnim statističkim uredima. NUTS sustav osigurava statističku podjelu državnog teritorija koja se može, ali i ne mora, poklapati s administrativnom. Postoje tri razine klasifikacije definirane prema veličini i broju stanovnika (NUTS I, NUTS II i NUTS III). Hrvatska kao cjelina predstavlja NUTS I razinu.
2. **NUTS II** - Druga razina unutar NUTS klasifikacije. Prostorne jedinice za statistiku na NUTS II razini trebaju imati između 800.000 i 3.000.000 stanovnika. Republika Hrvatska podijeljena je u tri NUTS II regije (Sjeverozapadna Hrvatska koju čine: Grad Zagreb, Koprivničko-križevačka, Krapinsko-zagorska, Međimurska, Varaždinska, i Zagrebačka županija; Panonska Hrvatska koju čine: Bjelovarsko-bilogorska, Brodsko-posavska, Karlovačka, Osječko-baranjska, Požeško-slavonska, Sisačko-moslavačka, Virovitičko-podravska i Vukovarsko-srijemska županija; Jadranska Hrvatska koju čine: Dubrovačko-neretvanska, Istarska, Ličko-senjska, Primorsko-goranska, Splitsko-dalmatinska, Šibensko-kninska i Zadarska županija).

3. **NUTS III** - Treća razina unutar NUTS klasifikacije. Prostorne jedinice za statistiku na NUTS III razini trebaju imati između 150.000 i 800.000 stanovnika. U Republici Hrvatskoj županije odgovaraju NUTS III razini.
4. **LAU 2** - Analitička jedinica koja je donošenjem nove Uredbe o NUTS klasifikaciji zamijenila dotadašnju NUTS 5 razinu; u slučaju Republike Hrvatske odgovara razini jedinice lokalne samouprave.
5. **Lokalitet** – Naselje je prostorna jedinica koja se sastoji od građevinskog područja i područja za druge namjene, a ima ime i vlastiti sustav obilježavanja kuća.

- **NOSITELJ RAZVOJNE MJERE**

Nositelji razvojne mjere mogu biti različiti. Također, može se raditi o jednom ili više nositelja. U nastavku se nalazi pregled mogućih opcija.

6. **JLP(R) nositelj** – Ovaj podatak se prikazuje ukoliko je jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave samostalni nositelj projekta.
7. **Ostalo nositelj** – Ovaj podatak se prikazuje ukoliko je neki drugi subjekt izuzev JLP(R)-a samostalni nositelj projekta.
8. **JLP(R) nositelji** – Ovaj podatak se prikazuje ukoliko su nositelji projekta veći broj jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave.
9. **Ostalo nositelji** – Ovaj podatak se prikazuje ukoliko su nositelji projekta veći broj različitih subjekata izuzev JLP(R)-a

- **UMREŽAVANJE**

Ukoliko se ne radi o samostalnom razvojnom projektu nego o suradnji/partnerstvu između više različitih subjekata unutar obrasca razvojne mjere takav oblik suradnje se prikazuje pod kategorijom Umrežavanje. U nastavku se nalaze pojašnjene neki od mogućih načina umrežavanja.

10. **Zajednički razvojni projekt JLP(R)S** – Situacija ukoliko se radi o zajedničkom razvojnom projektu dvije ili više jedinica lokalne samouprave. U tom slučaju će biti naznačeni ostali sudionici projekta.
11. **Zajednički razvojni projekt županija** - Dvije ili više jedinica područne (regionalne) samouprave mogu u sklopu svojeg samoupravnog djelokruga, uz prethodno mišljenje županijskog partnerskog vijeća, biti nositelji zajedničkog razvojnog projekta koji zahvaljujući suradnji jamči postizanje dodatnog učinka na razvoj. U tom slučaju na ovom mjestu će biti naznačeni ti subjekti.
12. **Razvojni projekt statističke regije** - Jedan odnosno više projekata koji čine logičnu funkcionalnu cjelinu i koji su od osobitog značenja za razvoj statističke regije i čija je zajednička financijska vrijednost veća od 75 milijuna kuna smatraju se razvojnim projektom statističke regije. Razvojni projekt statističke regije utvrđuje Vijeće na prijedlog Ministarstva uz prethodno pribavljeno pozitivno mišljenje partnerskog vijeća statističke regije. U tom slučaju na ovom mjestu će biti naznačeni ti subjekti.

13. Prekogranični razvojni projekt - Ukoliko se u projektu radi o zajedničkom razvojnom projektu prekogranične naravi i poznati su partneri. U tom slučaju na ovom mjestu će biti naznačeni ti subjekti.

• **POVEZANOST S CILJEVIMA I PRIORITETIMA PLANSKIH DOKUMENATA**

Kao što je u prethodnom dijelu dokumenta prikazana razrada razvojnih projekta prema ciljevima i prioritetima, isti će biti prikazani unutar Obrasca.

14. Cilj županijske razvojne strategije - Cilj županijske razvojne strategije s kojim je Razvojna mjera usklađena.

15. Prioritet županijske razvojne strategije - Prioritet županijske razvojne strategije pod koju razvojna mjera spada.

16. Cilj lokalnog razvojnog plana - Cilj lokalnog razvojnog plana s kojim je Razvojna mjera usklađena.

17. Prioritet lokalnog razvojnog plana - Prioritet lokalnog razvojnog plana pod koji pripada razvojna mjera.

18. Opis razvojne mjere: Detaljniji opis mjere u odnosu na naziv. Opis mjere detaljnije opisuje mjeru na način da je ona prikazana u kontekstu konkretne jedinice lokalne samouprave te se specificira što je predmet samog projekta (na primjer da li se radi o izgradnji, sanaciji ili priprema projektne dokumentacije za izgradnju škole).

• **STANJA RAZVOJNE MJERE**

19. Vrsta - Vrsta označava vrstu aktivnosti koje su predviđene u Razvojnoj mjeri (npr: Izgradnja ili više njih (npr: Rušenje, Izgradnja, Opremanje).

20. Status - Status označava u kojem se statusu nalazi Razvojna mjera (npr: U čekanju).

21. Faza – Faza u kojoj se mjera nalazi, a može biti: Ideja, Priprema dokumentacije, Priprema provedbe, Provedba, Dovršeno i Evaluacija. Određivanje faze izrazito je važno radi pripreme projekta.

22. Ciljane skupine - Skupine prema kojima je usmjerena razvojna mjera. Ova kategorija daje odgovor na pitanje: Čiji problemi će biti riješeni provedbom? Ili Čije potrebe će biti zadovoljene provedbom?

23. Pripremljena dokumentacija - Sva dokumentacija (npr: vlasnički list, građevinska dozvola, suglasnost, studija, odobrenje...) koja je pripremljena za potrebe projekta. Popis dokumentacije koja je pripremljena može biti: Vlasnički list, Idejni projekt, Glavni projekt s troškovnikom, Izvedbeni projekt, Lokacijska dozvola, Dozvola za gradnju, Investicijska studija, Studija izvedivosti, Studija opravdanosti, Cost-benefit analiza, Studija zaštite okoliša.

24. Odgovorna osoba – Osoba koja je odgovorna za pripremu Razvojne mjere unutar organizacije (Nositelja).

• **ROKOVI I TRAJANJE**

25. Početak – Precizan datum početka projekta (dan, mjesec, godina).

26. **Završetak** – Precizan datum završetka projekta (dan, mjesec, godina).

27. **Trajanje u mjesecima** – Broj mjeseci trajanja projekta.

- **GRAFIČKI PRIKAZ**

Grafički prikaz koji se sastoji od dva različita grafa:

1. Strukturu ulaganja s obzirom na do sada uložena sredstva, sredstva predviđena u proračunu te ostatak potrebnih sredstava.
2. Strukturu ulaganja s obzirom na izvor financiranja.

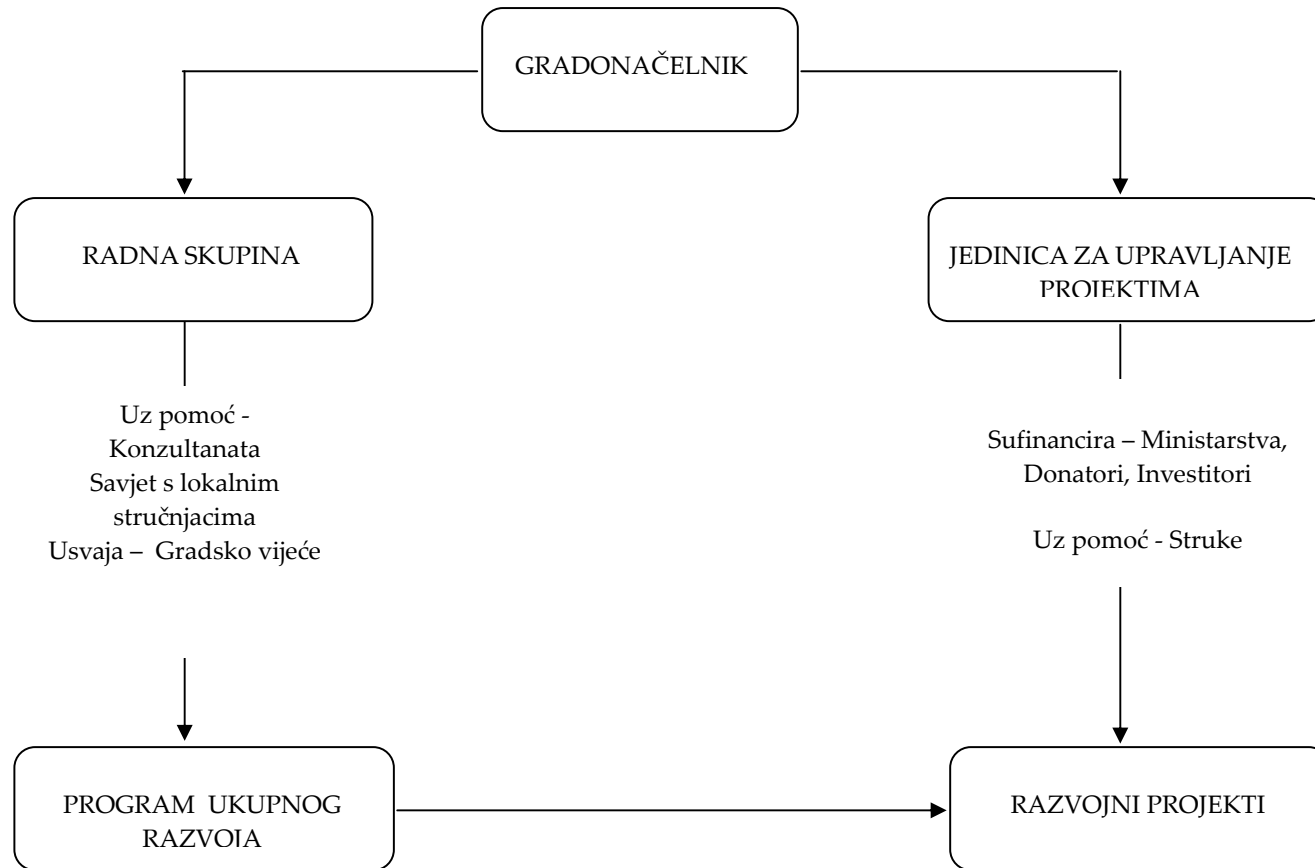
Visina potrebnih sredstva (ulaganja) se mora slagati s ukupnim izvorima financiranja.

6.1.2. Lista razvojnih mjera

Lista razvojnih mjera sadržava popis svih razvojnih projekata koji se trenutno nalaze u fazi inkubacije, odnosno u drugoj fazi od projektne ideje do finalne realizacije. Unutar Liste će se prikazati nekoliko kategorija koje su bitne za praćenje svake mjere. U nastavku se nalazi kratko pojašnjenje svake kategorije.

- **JIBP** - Svakoj mjeri je dodijeljen jedinstveni identifikacijski broj projekta.
- **Razvojna mjera** – Predstavlja odgovor na potrebu stanovništva jedinice lokalne samouprave.
- **Naziv** - Predstavlja konkretan Razvojni projekt koji se trenutno nalazi u fazi „inkubacije“ odnosno između projektne ideje i projektne realizacije.
- **Nositelj** – Subjekt koji je nositelj cjelokupnog projekta. Nositelj je odgovoran za provedbu projekta od njegovog početka do finalne realizacije.
- **Ciljana skupina** – kao što je u prethodnom dijelu već naznačeno ova kategorija označava skupine prema kojima je usmjerena razvojna mjera. Odnosno daje odgovor na pitanje: Čiji problemi će biti riješeni provedbom? Ili čije potrebe će biti zadovoljene provedbom?
- **Ukupna vrijednost** – ukupna vrijednost projekta izražena u Kunama.

Slika 6. Struktura odgovornosti za izradu i provedbu programa ukupnog razvoja Grada Novigrada-Cittanova

Struktura odgovorna za izradu i provedbu plana ukupnog razvoja počinje od Gradonačelnika Grada Novigrada-Cittanova u planskom i operativnom dijelu.

Program se izrađivao uz sudjelovanje radne skupine stručne podloge lokalnih stručnjaka i uz metodološku pomoć konzultantske tvrtke MICRO projekt d.o.o..

Za provedbu mjera predviđenih u programu potrebno je oformiti **Jedinicu za upravljanje projektima**. Jedinica može biti sastavljena od stručnog kadra unutar samog Gradskog vijeća i vanjskih stručnjaka ovisno o zahtjevu samog projekta.

Jedinica za upravljanje projektima ima zadatak **postavljanja projektnog zadatka i akcijskog plana za svaki pojedini projekt**, postavljanja preduvjeta kod podugovaranja projekata, praćenje i nadzor tijeka projekta, praćenje roka i proračuna projekta.

7. POSTUPAK PRAĆENJA PROVEDBE I REZULTATA

U ovom poglavlju navode se načini praćenja, kontrole i ažuriranja izrađenog Programa ukupnog razvoja Grada Novigrada-Cittanova.

Izradom dokumenta ne prestaje suradnja MICRO projekta d.o.o. i Grada Novigrada-Cittanova, upravo zbog potrebe kontrole provedbe prethodno definiranih mjera razvoja (projekata), prioriteta, strateških ciljeva te same vizije razvoja Grada Novigrada-Cittanova.

Nužnost svega prethodno navedenog uvjetovana je dinamikom i brzinom gospodarskih promjena kako na regionalnom tako i nacionalnom planu. Revidiranjem Programa ukupnog razvoja postiže se fleksibilnost u promjenjivim gospodarskim kretanjima.

7.2. Uvod

Posljednji korak u izradi Programa ukupnog razvoja je:

- **provođenje**
- **praćenje i**
- **ažuriranje** izrađenog Programa.

Test Programa je upravo njegovo provođenje.

Postoje 3 razine praćenja Programa ukupnog razvoja:

Prva razina praćenja je praćenje **provođenja** programa (prioritetnih i ostalih mjera) i ažuriranje sažetka provođenja aktivnosti.

Tim ljudi koji je zadužen za praćenje Programa ukupnog razvoja pomno prati razvoj situacije vezano za provođenje PUR-a. Odnosno prati u kojoj se mjeri podudaraju planovi iz PUR-a sa stvarnom situacijom na terenu. Takvo praćenje podrazumijeva stupanj usklađenosti aktivnosti poduzetih prema Programu ukupnog razvoja, promjene u procjeni troškova ili rasporeda, zatim uključuju razloge tih promjena te njihov očekivani utjecaj na provođenje programa. Ukoliko dođe do bilo kakve od spomenutih promjena, kao i promjena u raspodjeli odgovornosti za provođenje programa, takve promjene se evidentiraju.

Kada tim zadužen za praćenje uoči značajnije razlike između planiranog i stvarnog provođenja programa, njegov zadatak je pojasniti **kako i zašto** je došlo do tih razlika. Odgovorni za provođenje određenih projekata također trebaju reći timu zaduženom za praćenje na koji način očekuju da se nastavi s provođenjem programa te opisati sve promjene koje bi mogle poboljšati provođenje programa.

Druga razina praćenja se odnosi na praćenje do koje faze je projekt došao, kao i testiranje same logike projekta. Postavlja pitanje – Dovodi li projekt do očekivanih rezultata tj. ostvarenja svrhe projekta? Praćenjem se ocjenjuje uspjeh očekivanih rezultata jer upravo ti

ishodi povezuju projekte s vizijom programa razvoja.

Praćenje rezultata provedenih mjera/projekata postavlja pitanje – da li je mjera/projekt postigao **očekivane rezultate** opisane u matrici projekta? Pomažu li ostvareni rezultati, ako su ostvareni, u ostvarivanju svrhe projekta? I konačno, da li svrha projekta pridonosi postizanju cilja projekta?

Ako se pri praćenju rezultata programa utvrdi da ono ne dovodi do očekivanih rezultata, jasno će se pomoću rezultata u matrici moći zaključiti **gdje** je problem nastao? A zatim se utvrđuje i **zbog čega** je problem nastao?

Grupa zadužena za praćenje rezultata projekata mora **pronaći razloge zbog kojih** projekt nije doveo do željenih rezultata kako bi znala na pravi način reagirati.

Jedino kada se problem pravilno definira može se pronaći učinkovito rješenje. Projekti također mogu imati i nepredviđene negativne rezultate koje je potrebno istražiti.

Treća razina praćenja postavlja pitanje – Da li se okolina promijenila tako da to utječe na izbor kritičnih tijela, projekata i tijela zaduženih za provođenje projekata u Programu ukupnog razvoja?

Dakle iz navedenog je vidljivo da su prva i druga razina praćenja usmjerene na pitanje **kako** se projekt provodi, dok treća faza praćenja postavlja i razmatra pitanje **treba li se** uopće nastaviti s primjenom projekta.

Ovakvo praćenje nalaže slijedeća pitanja:

- Nastavlja li ta intervencija rješavati kritička pitanja?
- Je li to pitanje još uvijek kritično za ostvarivanje vizije gospodarske budućnosti zajednice?
- Je li korist od programa i dalje opravdava eksploataciju resursa potrebnih za njegovo provođenje?
- Je li zbog provedbe projekta bilo ikakvih nepredviđenih, negativnih posljedica?
- Jesu li relevantne organizacije i subjekti uključeni u provođenje programa?

U slučaju da su se pojavile određene promjene u situaciji na terenu bilo u socijalnom ili ekonomskom pogledu, odnosno bilo koji događaji koji značajnije mijenjaju prethodnu situaciju, vjerojatno će biti potrebne veće promjene. Tim zadužen za praćenje će zatražiti da se PUR odnosno njegovi dijelovi na koje se odnose spomenute promjene osvježe izradom novih preporuka u rješavanju kritičkih pitanja. Ako se međutim okolina tako značajno promijenila da se kritička pitanja moraju redefinirati, možda je vrijeme da se ponovi cjelokupan postupak izrade Programa ukupnog razvoja.

Odgovornost za praćenje i ažuriranje Programa ukupnog razvoja može snositi lokalna samouprava, dio ili čitava radna skupina Programa razvoja ili neko drugo tijelo kao što je Agencija za lokalni gospodarski razvoj. U idealnom slučaju tim zadužen za praćenje uključivati će predstavnike lokalne samouprave, poslovne zajednice, nevladinog sektora, ostale koji su bitni za provođenje PUR-a i naravno čelnike tijela za lokalni gospodarski razvoj.

7.3. Odgovornost za provedbu PUR-a

Opća i viša odgovornost provedbe ovog programa pripada Gradu Novigradu-Cittanova.

7.3.1. Postupci upravljanja

Institucionalna struktura odgovorna za upravljanje i provedbu Programa ukupnog razvoja je Grad Novigrad-Cittanova, a za upravljanje i provedbu **pojedinih projekata tj. mjera** unutar programa odgovorne su **Jedinica za upravljanje projektima** i sve ostale institucije koje će imenovati Grad Novigrad-Cittanova po pojedinim projektima.

7.3.2. Praćenje i ocjenjivanje

Ovaj program podložan je praćenju i nadopuni od strane Gradskog vijeća i Radne skupine koja je formirana u procesu stvaranja programa. Popis članova radne skupine nalazi se u prilogu ovog dokumenta i sastavljena je od predstavnika **lokalnih sudionika**. Radna skupina će se sastajati svakih **6 (šest) mjeseci** u svrhu evaluacije i monitoringa programa.

Prvi sastanak bit će održan **šest mjeseci od dana prihvatanja ovog programa** od strane Gradskog vijeća.

Na prvom sastanku Grad Novigrad-Cittanova će predložiti radnoj skupini formiranje manjih timova po strukovnoj pripadnosti (zdravstvo, školstvo, gospodarstvo...) koji bi osmišljavali načine unapređenja pojedinih projekata i tako pridonijeli svojom stručnošću razvoju grada. Grad Novigrad-Cittanova će dinamikom ovdje predviđenom osigurati prostor i obavijestiti članove radne skupine najmanje 15 dana unaprijed o održavanju sastanka. Predstavnici Grada će prezentirati radnoj skupini rezultate postignute u proteklom periodu, a timovi radne skupine iznijeti svoje prijedloge unapređenja strategije. Radna skupina će ocijeniti provedbu programa te uz nadzor stručne osobe sastaviti zapisnik. **Zapisnici** su javni dokument jednako kao i sam **Program**. Zaključci, primjedbe i ocijene Radne skupine služit će za nadopunu i prilagodbu ovog Programa, kao i za nadzor provođenja programa.

Cilj Grada Novigrada-Cittanova treba biti praćenje i provođenje prepoznate potrebe kroz cijeli projektni ciklus, odnosno generirane razvojne mjere dovesti do faze projekta u provedbi.

Rješenjem e-grad jedinicama lokalne samouprave se omogućava planiranje, organiziranje, praćenje i kontrola puta od uočene potrebe do projekta u provedbi.

Zahvaljujući jednostavnom i detaljnom prikazu puta kojim jedan razvojni projekt prolazi od faze ideje do faze svoje provedbe, Grad Novigrad-Cittanova može upravljati razvojnim projektima te time osigurati razvoj i zadovoljavanje potreba zajednice korištenjem razvojnih alata za jedinice lokalne samouprave - rješenja e-grad.

5.2.3. Organizacija i jamčenje tijeka informacija i razmjene informacija

Grad Novigrad-Cittanova jamči razmjenu informacija o provedbi ovog plana i to prema Radnoj skupini putem dogovorenih sastanaka, a prema javnosti **putem medija, web stranica i pojedinačnih sastanaka.**

Grad Novigrad-Cittanova će putem web stranice objaviti cjeloviti dokument Programa ukupnog razvoja te će objavljivati zapisnike sa sastanaka radne skupine periodično po nastajanju. Također će zbog veće transparentnosti odlučivanja, izvještaje sa sjednica Gradskog vijeća ažurno objavljivati na web stranicama. Grad će nastaviti s praksom otvorenih vrata za građane kad će se oni moći najaviti i direktno Gradonačelniku uputiti pitanja i primjedbe. Grad Novigrad-Cittanova će kreirati i nove prikladne kanale komunikacije sa svojim građanima i poduzetnicima.

8. ZAKLJUČAK

Grad Novigrad-Cittanova je tijekom posljednjih mjeseci uz stručnu pomoć savjetnika MICRO projekta te suradnju lokalnih stručnjaka i radne skupine izradio srednjoročni Program ukupnog razvoja.

Program razvoja pokazuje težnje i načine Grada Novigrada-Cittanova u unaprjeđivanju kvalitete života lokalnog stanovništva, razvijanju i očuvanju tradicionalne privrede i održivom razvoju turizma. Definirani smjer razvoja služi Gradskom vijeću za planiranje svojih budućih koraka i proračuna, a stanovnicima Grada Novigrada-Cittanova kako bi mogli aktivno sudjelovati u razvoju.

Implementacija zacrtane strategije zahtjevan je posao koji će angažirati sve raspoložive ljudske resurse kako unutar Grada Novigrada-Cittanova tako i vanjske stručnjake.

Svaki projekt koji proizađe iz navedenog Programa mora imati definiran svoj početak i kraj, proračun, odgovorne osobe i način provedbe i praćenja. Kako bi zaživio i proveo se, plan je potrebno redovno pratiti i ocjenjivati, razvijati i unaprjeđivati, u konačnici i mijenjati. Evaluacija i monitoring, opisani u prethodnom poglavlju, jednako su važni kao i sama izrada strategije te trebaju biti metodološki dokumentirani. Svaka promjena u mjerama mora imati svoju poveznicu na plan i obrazloženje.

Projekte treba početi razvijati odmah na način da se prikupi sva potrebna dokumentacija, izrade planovi, projekcije poslovanja i tek s tako pripremljenim projektima može se računati na pomoć fondova, donatora i investitora.

Prvi korak koji treba učiniti nakon izglasavanja Programa je izraditi akcijske planove za projekte iz operativnog plana koje je radna skupina označila kao prioritete. Odrediti odgovorne osobe iz Gradske uprave ili gradskih poduzeća za provedbu svakog pojedinog projekta.

Odgovornost za implementaciju strategije najvećim dijelom leži upravo na instituciji Grada, ali ne isključivo na njoj. Bez podrške javnosti, poduzetnika, hotelijera, obrtnika, prosvjetnih i zdravstvenih djelatnika i ostalih interesnih skupina, teško će biti razviti i provesti zacrtane ideje. Sinergijsko djelovanje je najvažnije u provedbi strateškog programa razvoja.

Uz potrebnu stručnu pomoć i korištenjem adekvatnih alata koji će usmjeriti razvoj Grada Novigrada-Cittanova ostvariti će se vizija grada onakva kakvom je vide njegovi stanovnici:

Grad stare ribarske jezgre na spoju rijeke Mirne i mora koji čuva svoj multikulturalni identitet isklesan u kamenu, zapisan u valu i srednjovjekovnim zidinama. Grad obrazovanja, stvaralaštva, kreativnosti, suživota generacija, ugodnog i sigurnog življenja. Turizam, ribarstvo, poljoprivreda i mala privreda razvijaju se prema modernim standardima angažmanom stručnih i aktivnih građana po principima održivog razvoja.

9. POPIS TABLICA I SLIKA

Slika 1. Strategija razvoja Grada Novigrada-Cittanova	13
Slika 2. Cilj 1. Razvijeni održivi turizam	14
Slika 3. Cilj 2. Očuvana tradicija ribarstva, razvijena poljoprivreda i mala privreda	16
Slika 4. Cilj 3. Visoka razina kvalitete života građana.....	17
Slika 5. Održivi razvoj	18
Slika 6. Struktura odgovornosti za izradu i provedbu programa ukupnog razvoja Grada Novigrada-Cittanova	24